

Liselott Sundbäck

Är integrationspråket individens, kommunens eller statens val?

Slutrapport över projektet Integration
på svenska vid Kommunförbundet

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Svenska
kulturfonden

Svenska folkskolans
vänner

Stiftelsen Tre Smeder

Liselott Sundbäck

© Finlands Kommunförbund
Helsingfors 2017
ISBN 978-952-293-510-6 (pdf)

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14, 00530 Helsingfors
Tfn 09 7711
www.kommunforbundet.fi

Innehåll

1	Bakgrund	5
1.1	Inledning	5
1.2	Problemformulering.....	5
1.3	Målsättning.....	6
	1.3.1 Målgrupp.....	7
2	Arbetsprocess och organisation	8
	2.1.1 Anställningen och samarbetsparter i projektet	8
	2.1.2 Invandrarkoordinatorns centrala arbetsuppgifter	9
3	Åtgärder och resultat.....	12
	3.1 Nuläge	12
	3.2 Information och handledning	16
	3.3 Kartläggningar	20
	3.4 Kommuntorget och projektets synlighet.....	27
	3.5 Intressebevakning.....	27
	3.6 Nätverk.....	30
4	Rekommendationer och utvecklingsförslag	35
	Bilagor	40
	Tiivistelmä.....	47

Är integrationsspråket individens, kommunens eller statens val?

---

1 Bakgrund

1.1 Inledning

Det hundraåriga Finland är flerspråkigt och mångfaldigt. Antalet invandrare stiger och kommunerna får en större kulturell mångfald. Vi ska därför bygga ett aktivt flerspråkigt Finland där det finns rum för både finska och svenska samt kombinerade integrationsspår. Utgångspunkten i integrationsarbetet ska vara att främja den individuella integrationsprocessen.

Under senaste år har det svenska integrationsarbetet utvecklats tack vare utredningar och projekt. Genom projektet Delaktig i Finland stärktes det svenska integrationsarbetet och förståelsen för svensk integration växte. Utredningen Kan vi stå till tjänst? av Mika Helander redogjorde för hur det svenska integrationsarbetet är organiserat. Rapporten påvisade ett behov att samordna det svenska integrationsarbetet och ledde till att en svensk invandrarkoordinator tillsattes för ett år på Kommunförbundet.

Det har varit tacksamt att arbeta i ett klart behovsprövat projekt. Samarbetet med fältet har fungerat bra. Svenskfinland har tack vare sin storlek och starka nätverk möjlighet till ett tätt samarbete vilket vi ska värna om. Nyckel till ett lyckat integrationsarbete är just samarbete över sektorgränserna men också över språkgränserna. För att öka förståelsen för svensk integration krävs en öppen dialog med finska serviceproducenter och aktörer.

Ett varmt tack till alla som samarbetat och som bidragit med värdefulla synpunkter under projektets gång. Projektets slutrapport, kartläggningar och artiklar finns tillgänglig på Kommunförbundets websida.¹

1.2 Problemformulering

Projektet har initierats i en oro för att invandrare och främst asylsökare som kommer till Finland inte får information om landets tvåspråkighet och därmed inte möjlighet att välja integrationsspråk. I dagsläget är attityden mot svensk integration inte lika ifrågasättande som före det nationella projektet Delaktig i Finland men flera utmaningar återstår. De mest centrala problemen är att det fortfarande inte systematiskt ges information om svensk integration i tvåspråkiga kommuner där finskan är i majoritet. Den andra utmaningen är strukturerna, i Egentliga Finland finns t. ex inte en integrationsutbildning för vuxna vilket innebär att det inte är möjligt att välja svenska som första

---

¹ <https://www.kommunforbundet.fi/sakkunnigtjanster/invandring-och-kulturell-mangfald>

integrationsspråk. På finska har det skapats sär lösningar för invandrare som stödande utbildning för övergångsskeden mellan de olika stadierna, t. ex yrkesförberedande och grundskoleutbildning för vuxna. På svenska fungerar dessa modeller i Österbotten medan Nyland är i startgroparna och i Egentliga-Finland lyser de stödande utbildningarna på svenska med sin frånvaro. Projektets verksamhetsområde har varit hela Svenskfinland men fokus har naturligt blivit på Nyland och Egentliga-Finland där de största utmaningarna för att överhuvudtaget ha rätt att välja svenska som integrationsspråk finns.

En intressant fråga är också hur vi definierar ”svenskintegrerade” eller svensk integration. Vem som helst som flyttar till Finland kan lära sig svenska på egen hand via kvällskurser eller på nätet. Med svensk integration avses i denna rapport i första hand strukturerna och att det finns en struktur som stöder möjligheten att bli delaktig i närsamhället på svenska:

- att myndigheterna som möter invandrare ger information om den svenska integrationsvägen,
- att vi för vuxna har en svensk integrationsutbildning tillgänglig i regionen,
- att barn har möjlighet att börja i svensk skola antingen i en förberedande grupp eller i den vanliga undervisning enligt svenska som andraspråkläroplanen.

1.3 Målsättning

Invandrarkoordinatorn:

”Har som uppgift att koordinera, utreda och ta fram modeller för hur man på bästa sätt kan integrera invandrare på svenska i Finland.”

Projektets målsättning har varit att främja och samordna svensk integration i Finland. Koordinator har utvecklat samarbetsnätverk och informerat om svenska integrationsmöjligheter i Finland. Tillsättande av en invandrarkoordinator svarar på behovet av ett helhetsperspektiv på det svenska integrationsarbetet som görs i Finland. Behovet av nationell koordinering har framkommit inom ramen för tidigare projekt, främst Delaktig i Finland.

Istället för att skapa ny verksamhet som inte fortsätter efter projektets slut har målsättningen under året varit att utveckla det svenska integrationsarbetet och de svenska integrationstjänsterna.

Projektets primära syfte har inte varit att informera den enskilda individen om möjligheterna till svensk integration utan att utveckla processer och strukturer.

1.3.1 Målgrupp

Projektet har haft en direkt och en indirekt målgrupp.

Direkt målgrupp:

- aktörer som jobbar med direkt kundkontakt (handledning och information) samt planerar och utvecklar integrationstjänsterna lokalt, regionalt och nationellt
  - kommunens invandrarkoordinator, invandrantjänster, bildningstjänster
  - arbets- och näringsbyrån, närings-, trafik- och miljöcentralen
  - tredje sektorn

Indirekt målgrupp:

- invandrare som av olika orsaker flyttar till Finland
  - målsättningen har inte varit att ge direkt handledning till invandrare utan att påverka processer och strukturer och därmed indirekt stöda det svenska integrationsarbetet.

2 Arbetsprocess och organisation

2.1.1 Anställningen och samarbetsparter i projektet

Invandrarkoordinatorn har arbetat i enheten för svenska och internationella ärenden och samarbetat tätt med sakkunniga inom integrationsfrågor och med Kommuntorgetts redaktion. Invandrarkoordinatorn har deltagit inom sitt arbetsområde i Kommunförbundets övriga verksamhet (enheten för svenska och internationella ärenden, Svenska gruppen, Kommunförbundets invandringsnätverk).

Anställningen planerades ursprungligen från 4.4.2016–3.4.2017 men förlängdes fram till 31.7.2017. Projektet har finansierats med stöd av Svenska kulturfonden, Svenska folkskolans vänner och Stiftelsen tre smeder. Kommunförbundet har stått för arbetsutrymmen, mötesutrymmen, personalförmåner samt arbetsredskap.

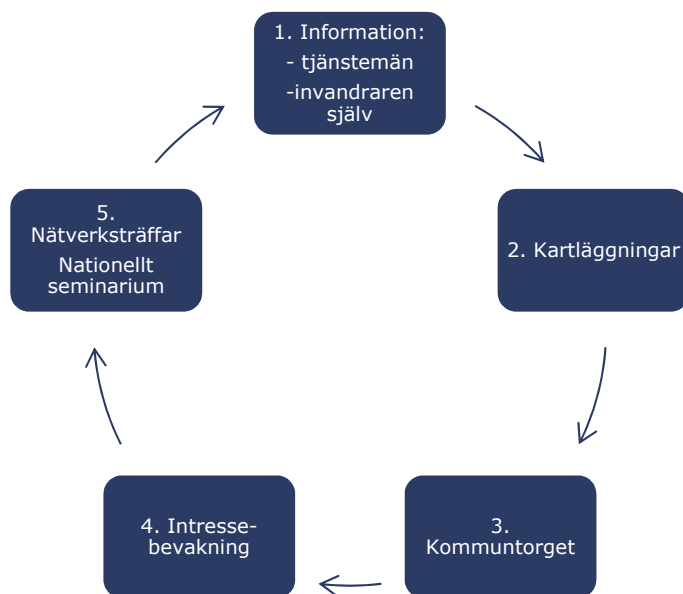
Till stöd för invandrarkoordinatorns arbete inrättades en styrgrupp med följande medlemmar: Veronica Granö-Suomalainen (Svenska kulturfonden), Johan Aura (SFV), Patrik Lerche (Stiftelsen tre smeder), Markus Österlund (Folktinget), Anu Wikman-Immonen (Kommunförbundet), Erja Horttanainen (Kommunförbundet), Linda Grönqvist/Sandra Bergqvist (Kommunförbundet). Som ordförande för styrgruppen har fungerat Kristina Wikberg, direktör för enheten för svenska och internationella ärenden och som sekreterare invandrarkoordinator Liselott Sundbäck. Styrgruppen har sammanträffat tre gånger under projektets gång.

Invandrarkoordinatorn har strävat till att höra aktörer och arbeta utgående från behovet på fältet för att även främja delaktigheten i projektet. Bland de mest centrala samarbetsparterna kan nämnas Bildningsalliansen, Folktinget, föreningen Svenska.fi, Helsingfors stads svenska invandrarkoordinator, Jakobstadsregionens och K5:s invandrarkoordinatorer, Luckan i Helsingfors, Åbo arbetarinstitut, Lärkkulla och Borgå Folkakademi Folkhälsans Mångkulturella Folkhälsa-projekt samt Projektet En bra start i Österbotten.

2.1.2 Invandrarkoordinatorns centrala arbetsuppgifter

Arbetsuppgifterna under året kan summeras i fem tyngdpunktsområden.

Projektplanen utformades i samarbete med styrgruppen till följande:

1. Information och handledning

- Koordinatorn utser kontaktpersoner i alla tvåspråkiga kommuner. Koordinatorn samarbetar kontinuerligt med invandrarbyråerna, småbarnsfostran och utbildningstjänsterna i kommunerna.
- Invandrings- och integrationsfrågorna som en del av den svenskspråkiga utbildningen för tjänstemän och förtroendevalda
- Samarbete med arbetsförvaltningen:
  - Informationsmaterial och utbildningar/träffar för handläggare på Arbets- och näringsbyrån i tvåspråkiga kommuner
  - Samarbete med NTM-centralerna (Närings-, trafik- och miljöcentralen) för att driva svenska integrationsfrågor (bland annat upphandling kring svenskspråkig integrationsutbildning)
- Samarbete med mottagningscentralerna i tvåspråkiga kommuner. Målsättningen är att alla nya kommunmedlemmar med invandrarbakgrund samt asylsökande ska få information om Finlands tvåspråkighet i tvåspråkiga kommuner. Koordinatorn samarbetar med Migrationsverket som upprätthåller mottagningscentraler.
- Skapa en kort webguide på Kommunförbundets sidor för svensk integration.

- f. Införa material specifikt om svensk integration på integration.fi
- g. Uppdatera och vidareutveckla informationen om svensk integration på webbplatsen infopankki.fi
- h. Skapa informationsmaterial om svensk integration för allmänt bruk (kort broschyr om vad svensk integration är)

2. Kartläggningar:

- a. Sammanställning av den svenskspråkiga integrationsutbildningen och de övriga integrationsåtgärderna sett ut ur ett helhetsperspektiv
- b. En jämförelse av hur olika länder genomför sin integrationsutbildning bl.a. för enskilda språkgrupper, utbildningar och yrkesbranscher

3. Kommuntorget

- a. Blogg (sakkunniga, tjänstemän, egna erfarenheter, politiker)
- b. Artikelserie (10-15 artiklar)
- c. Grafik

4. Intressebevakning

- a. Delta i samarbetsnätverk (delegationer, intresseorganisationer)
- b. Spridning av god praxis till de svensk- och tvåspråkiga kommunerna, även tredje sektorn
- c. Samarbete med de åländska kommunerna och Ålands kommunförbund
- d. Synlighet i media
- e. Samarbetsmöten, bland annat kompetenscentrumet för integration

5. Nätverksträffar och nationellt seminarium

- a. Koordinera 3 sektoröverskridande nätverksträffar för personer som arbetar för svensk integration (inom kommunen, staten, tredje sektorn och politiskt)
- b. Arrangera nationellt seminarium om svensk integration. Koordinatören arrangerar ett öppet seminarium kring aktuella frågor om svensk integration. Seminariet arrangeras i tätt samarbete med kursteamet och streamas på webben.

6. Invandrarkoordinatorn avslutar sin arbetsperiod

En bedömning av åtgärderna och förslag till utveckling av det svenskspråkiga integrationsarbetet. Slutrapport om vilka åtgärder som vidtagits.

Arbetets resultat utvärderas i hur väl arbetsmomenten implementerats i den ordinarie integrationsverksamheten som främjar svensk integration i Finland. Projektet utvärderas även i fråga om nya konkreta åtgärder som främjar svensk integration. Under hösten 2017 kommer projektet att utvärderas externt av Astrid Thors.

Rätten till svenska som första integrationsspråk:

GRUNDLAGEN

17 §: Rätt till eget språk och egen kultur: Finlands nationalspråk är finska och svenska.

LAGEN OM FRÄMJANDE AV INTEGRATION

11 §: Integrationsplan

Integrationsplanen är en personlig plan för invandraren i fråga om de åtgärder och tjänster vars syfte är att stödja invandrarens möjligheter att inhämta tillräckliga kunskaper i finska eller svenska.

Tillämpningsanvisning till Lagen om främjande av integration:

– Utlänningar som bosätter sig i Finland ges systematiskt information om Finlands tvåspråkighet, dess betydelse på arbetsmarknaden och om kursutbudet i finska och svenska i den service som erbjuds enligt lagen om främjande av integration (1386/2010). (Arbets- och näringsministeriet)

SPRÅKLAGEN

35 §: Åtgärder för att främja språkliga rättigheter

Myndigheterna skall i sin verksamhet förvalta landets språkkulturarv och främja användningen av båda nationalspråken.

Vid uppföljningen av programmet för integrationsfrämjande är det viktigt att fastställa på vilka grunder språket för integreringen blir finska eller svenska, med andra ord om valet är individens, den mottagande kommunens eller statens. Vidare är det viktigt att erbjuda undervisning inom integrationsutbildningen på både finska och svenska så att de individuella behoven hos den som integreras kan tas i betraktande.

3 Åtgärder och resultat

3.1 Nuläge

Frågan om svensk integration är mångfacetterad. Det finns personer som snabbt har blivit delaktiga i samhället med svenska som första integrationspråk och personer som upplever sig blivit marginaliserade. Vi har både mera och mindre lyckade exempel på svensk integration, liksom vi har av integration överlag oberoende av språket. Å ena sidan verkar det vara lättare att bli en del av den finlandssvenska gemenskapen och delaktig i närsamhället på svenska. Å andra sidan är det utmanande att få jobb och att bli fullt delaktig i samhället utan att kunna finska. Och själva ordet integration är mångfacetterat och innebär långt i dagens läge sysselsättning då Arbets- och näringsministeriet har huvudansvar för integrationsarbetet i Finland.²

Idag är det möjligt för vuxna att gå svensk integrationsutbildning på tio olika utbildningsenheter i de tvåspråkiga kommunerna. Av dessa är tre i Nyland, resten i Österbotten. I Nyland har integrationsutbildningen på svenska första gången upphandlats sommaren 2016 från att tidigare ha erbjudits enbart som frivilliga studier. I Egentliga-Finland finns det för tillfället ingen svensk integrationsutbildning (se kapitlet om kartläggningar).

Jämfört med finska integrationsutbildningar är majoriteten av de svenska frivilliga studier och inte upphandlade via Närings- trafik- och miljöcentralen. Fördelen är att anordnaren har frihet att påverka utbildningen medan den upphandlade är rätt strikt både vad gäller deltagarprofil och utbildningsuppbygg. Nackdelen är att de frivilliga ofta uppbär deltagaravgifter medan en upphandlad utbildning är gratis. För flyktingar går kommunen ofta in och betalar deltagaravgiften medan andra invandrargrupper betalar själv. Detta leder till en orättvis situation för den som väljer svenska (om det i regionen enbart finns en upphandlad finsk och en frivillig svensk) eftersom hen ska stå för deltagarkostnaderna själv. Nu återstår att se hur åtgärdsförslaget om att slopa deltagaravgifterna på de frivilliga utbildningar (som godkänns som integrationsutbildning) och täcka kostnaderna med 100% statsandelar går vidare.³

I Åbo ställer sig Närings-, trafik-, och miljöcentralen positivt till att upphandla en svensk integrationsutbildning. Exakt tidtabell, upphandlingskriterier och undervisningsform (webbundervisning/distansdeltagande) är ännu

---

² För en utförlig definition av begreppet integration se t.ex M. Helanders rapport Kan vi stå till tjänst (2015)

³ <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79439/okm05.pdf>

oklart. Flyktingarna i Pargas och Kimito har haft finska som första integrationsspråk under de senaste åren. I skrivande stund är det oklart om Pargas nästa grupp (2018) kommer att lära sig svenska eller finska först. I Pargas och Nagu har många svenskspråkiga frivilliga ställt upp som vänfamilj och då har frågan om att lära sig svenska som första språk i en starkt svenskspråkig gemenskap och närsamhället lyfts fram. Här kommer igen frågan om flerspråkig integration fram.

Österbotten har ca 10-15 förberedande klasser för grundläggande utbildning beroende på flyktingmottagningen, i Helsingfors finns för tillfället två personer som undervisar i svenska- som andraspråk och eleverna är integrerade i den vanliga undervisningen. Det finns väldigt begränsat med undervisningsmaterial för den som läser svenska som andraspråk inom grundläggande utbildningen och för vuxna t.ex. inom fria bildningen jämfört med finskt material. Yrkesinstitutet Practicum har som första aktör i Nyland under våren 2017 startat en yrkesförberedande utbildning (utbildning som handleder för grundläggande yrkesutbildning). SFX-projektet som administrerats av Helsingfors Arbis, Luckan och Practicum har utvecklat yrkesinriktade språkstudier för närvårdarstudier. Projektet har precis avslutats och det återstår att se hur resultaten används till att utveckla kombinerade språk- och yrkesutbildningar i framtiden.

Det finns ett starkt behov av nätverksarbete mellan regionerna och kommunerna. I dagsläge upprätthåller Bildningsalliansen ett nätverk för lärare med invandare i sin undervisning inom fria bildningen. Utbildningsstyrelsen har ett nätverk för lärare inom grundläggande utbildning med invandrare i sin undervisning. Vidare har Folktinget ett nätverk med representanter från olika sektorer där aktuella tematiska frågor som berör svensk integration diskuteras.

För tillfället utvecklar projektet En bra start i Österbotten ett svenskt språktestmaterial. Hittills har varje svensk integrationsutbildningsarrangör oftast själv testat elevernas inlärningsförmåga och språknivå. På finska har denna språktestning systematiserats och görs oftast genom upphandling hos Testipiste medan det inte har funnits någon motsvarighet på svenskt håll. Helsingfors universitet utvecklar som bäst webmaterial för att läsa svenska på nätet: Swedish online.

Svenska social- och kommunalhögskolan har tillsammans med CLL/Åbo Akademi och Folkhälsan startat AMIF-projektet Stig in! under våren 2017. Projektet strävar till att höja kunskapen bland de som jobbar med invandrare och fokus ligger speciellt på akademisk kunskap om utsatta grupperns välmående. Under sommaren 2017 gör Migrationsinstitutets Center för Svenskfinland en kartläggning av projekt som främjar svensk integration för att få en helhetsbild.

En återkommande fråga är hur sysselsättningen kan stödas för personer som valt svenska som första integrationsspråk. Speciellt i södra Finland finns behov

av att föra samman arbetsgivare och arbetssökare. Enligt kartläggningen som gjordes inom projektet fanns det arbetsgivare som uttryckligen upplever att de vill rekrytera invandrare och gärna rekryterar personer som valt svenska som första integrationspråk- men att det är svårt att hitta dessa personer. Tyvärr fattas det uppföljande forskning om hur de som haft svenska som första integrationspråk klarar sig utan finska bland annat med tanke på sysselsättning i jämförelse med personer som valt finska.

Det verkar fortsättningsvis vara utmanande att ge en rätt bild av den svenska integrationsvägen. Endel som valt svenska har varit kritiska mot att det ges en för positiv bild av den svenska vägen och det klarare borde framgå hur begränsande det är att klara sig utan finska. Det kan vara svårt att i början inse vad ”det svenska i Finland” med all sin komplexitet innebär. Och att den som integreras på svenska blir en minoritet i en minoritet och får kämpa för att få t. ex service på svenska i Nyland.

Det är utmanande att utveckla strukturer i en fråga som inte gäller så många personer, i maj 2017 köar 9 personer till svensk integrationsutbildning medan 600 personer köar till den finska i Nyland. I Helsingfors går ca 7500 elever annat modersmål är finska eller svenska i grundskolor medan ca 40 personer går i de svenska grundskolorna. Eftersom den svenska integrationen är småskalig och ofta blir i skymundan behövs en aktör som för fram den svenska integrationsaspekten i utvecklingen av integrationsarbetet.

Inom Svenskfinland finns förutom en stor tolerans för mångfald även lång erfarenhet av både kvotflyktingmottagning och asylsökande. Av Finlands 750 kvotflyktingar flyttar 100 till svenska Österbotten.

Tredje sektorn har en viktig roll i det svenska integrationsarbetet och speciellt för den som integreras i en minoritet krävs starka nätverk och stödtjänster. Luckan Integration har mångårig erfarenhet av information- och handledning samt mentorverksamhet. Mångkulturell Folkhälsa- projektet arbetar med lokalföreningar och utvecklar Folkhälsans verksamhet åt ett mera inkluderande håll. Tyvärr är tredje sektorns finansiering ofta projektifierad och kortvarig vilket innebär begränsningar i planerings- och utvecklingsarbetet.

För att påvisa hur heterogen gruppen invandare är och hur olika de individuella vägarna har vi i schemat nedan gjort en karg uppdelning enligt orsak för flytt till Finland. Schemat är inte komplett eller detaljerat utan delvis förenklat men visar i stora drag hur processen ser ut. Schemat visar också hur personen får information om tvåspråkigheten och språkvalet i integrationsprocessen.

ICKE EU-MED-BORGARE	ORSAK & TILLSTÅND	SPRÅKVAL	ANTAL 2015
Asylsökande	-söker om asyl i Finland -rädsla för förföljelse enligt Genevekonventionen -söker asyl vid gränsmyndighet/Migrationsverket	- på mottagningscentralen (handledare, frivilliga) Efter uppehållstillstånd: -arbetsföra vid anmälan till Arbets- och näringsbyrån (handläggaren) då den individuella integrationsplanen görs upp -övriga vid kontakt med socialen/invandrarbyrå (handläggaren) då den individuella integrationsplanen görs upp	32 476 personer
Kvotflyktingar	-kommunplats enligt överenskommelse mellan NTM-central och kommunen	-arbetsföra vid anmälan till Arbets- och näringsbyrån (handläggaren) då den individuella integrationsplanen görs upp -övriga vid kontakt med socialen/invandrarbyrå (handläggaren) då den individuella integrationsplanen görs upp	750/år, 2014-2015 1050/år pga Syrien
Arbete	-kräver arbetskontrakt i FI -delbeslut krävs av Arbets- och näringsbyråns arbetstillståndsenhet -om arbetslös arbetskraft inom samma bransch i Finland beviljas inte tillstånd	-väljer själv vilket språk de vill lära sig -har inte rätt till arbetskraftspolitisk integrationsutbildning via Arbets- och näringsbyrån, kan anmäla sig själv till kurser	5436
Studerande	-studier som leder till examen	-väljer själv vilket språk de vill lära sig -har inte rätt till arbetskraftspolitisk integrationsutbildning via Arbets- och näringsbyrån, kan anmäla sig själv till kurser	5869 personer
Familj	-gift/reg.partner eller bevis på samboende i 2 år	-arbetsföra: Arbets- och näringsbyrån (handläggaren) då den individuella integrationsplanen görs upp -övriga :socialen/invandrarbyrå (handläggaren) då den individuella integrationsplanen görs upp - arbetande/studerande väljer själv vilket språk de vill lära sig.	6036 personer
EU-MEDBORGARE	-behöver inget uppehållstillstånd, ska registrera sin uppehållsrätt hos Migrationsverket senast 3 mån efter ankomst	-arbetsföra: Arbets- och näringsbyrån (handläggaren) då den individuella integrationsplanen görs upp -övriga vid kontakt med socialen/invandrarbyrå (handläggaren) då den individuella integrationsplanen görs upp - arbetande/studerande väljer själv vilket språk de vill lära sig.	11 145 personer (2014)

3.2 Information och handledning

För att den svenska integrationsvägen i Finland ska fungera är det avgörande att invandrare får information om svenska integrationsspår samt att tjänstemän vid myndigheter som möter invandrare kan ge rätt information och handledning. Dessa ”informatörer” är nyckelpersoner för att invandrare ska få information om svensk integration. Informationsmaterial om svensk integration efterfrågas ofta av myndigheter och av nyanlända själv.

I början av projektiden fördes diskussioner om huruvida informationen borde finnas på en separat websida för svensk integration (t.ex hej.fi) eller om informationen borde sättas in på de websidor som redan finns. Efter ett möte med invandrarakörer i Österbotten fattades beslutet att inom detta projekt prioritera att informationen ska finnas på de websidor som myndigheterna upprätthåller. Dels för att myndigheterna har skyldighet att informera om svensk integration och dels för att texten ska uppdateras och översättas även efter den svenska invandrarkoordinatorns arbete. Därefter är det möjligt att se över möjligheten till en skild svensk sida, vilket helt klart behövs. Enligt projektplanen borde en kort webguide om svensk integration göras på Kommunförbundet websidor. Men i och med att Kommunförbundets sidor för tillfället inte markandsförs varken för handledare eller invandrare själv kunde det vara svårt att hitta webguiden, därför skrevs informationen istället in på integration.fi och infopankki.fi.

Webmaterial

En central del av arbetet har därför varit att utöka informationen om svensk integration på websidorna infopankki.fi (riktad till nyanlända, upprätthålls av staten samt kommunerna) samt integration.fi (riktad till tjänstemän, upprätthålls av Arbets- och näringsministeriet).

På websidan för Kompetenscentret för integration (integration.fi) finns nu en flik med information om svensk integration under fliken Stöd för arbetet. Kompetenscentret har som uppgift och stöda tjänstemän som arbetar med integration d.v.s invandrarkoordinatorer, handledare, informatörer. I bloggen på kompetenscentret lyfts aktuella frågor gällande integrationsarbete upp och där publicerades även en blogg av invandrarkoordinatorn om svensk integration.

På Infopankki har även införts en flik med information om svensk integration under sektionen Finska och svenska språket.

Flyer

Projektet har valt att göra en enkel flyer som är rätt statisk och inte kräver mycket uppdateringar. En flyer med information om de juridiska aspekten, information om svenska som integrationsspråk samt kontakttuppgifter till lokala informationskontor. Flyern riktas i första hand till tjänstemän och har skickats ut till TE-byråns representanter i tvåspråkiga kommuner.

Bild ur flyern. Grafik, JOHO Studios.

Infofilm

Inom projektet har en kort infofilm om svensk integration i Nyland producerats på engelska. Filmen sprids via social media och är riktad till invandrare för att sprida information om hur det är att välja svenska som integrationsspråk. På filmen berättar tre personer i olika kommuner i Nyland om sina erfarenheter av svensk integration.

Välkommen till Finland-guiden

Välkommen till Finland-guiden ges ut av Arbets- och näringsministeriet och delas ut på magistraten till alla som får uppehållstillstånd i Finland. Guiden innehåller grundläggande information om det finländska samhället och uppdateras som bäst. I den uppdaterade versionen kommer att finnas tydligare och mera utförlig information om svensk integration och förhoppningsvis en skild inforuta om svensk integration.

Asylsökande

Asylsökande är en utmanande grupp vad gäller integrationstjänster och information om Finlands tvåspråkighet. Asylsökande faller inte under Lagen om främjande av integration och har därmed inte rätt till integrationstjänster av kommunen eller Arbets- och näringsministeriet. Barnen har ändå rätt att gå i skola och inleder således sin integration vilket betyder att ur språksynvinkel är det viktigt att personalen på mottagningscentraler i tvåspråkiga kommuner ger information om språkvalet.

Det har länge cirkulerat ett felaktigt rykte om att Migrationsverket förbjudit asylsökande att läsa svenska under asylperioden. Asylsökande har rätt att lära sig svenska eller finska under asyltiden. I samråd med integrationssakkuniga på Kommunförbundet skickades i juni ett brev till Migrationsverket om vikten att informera om det svenska spåret på mottagningscentralerna i tvåspråkiga kommuner. Brevet skickades ut på nytt till mottagningscentralerna i februari 2017.

De flesta mottagningscentraler erbjuder finska kurser under asyltiden i samarbete med andra aktörer i regionen. På en del mottagningscentraler i tvåspråkiga kommuner har svenska även lärts ut av frivilliga t.ex i Raseborg. Norrvalla i Vörå har samarbetat med Oravais mottagningscentral och tack vare utomstående projektfinansiering haft möjlighet att erbjuda intensiva svenska kurser under 20 timmar/vecka. Koordinatören har även kontakt Migrationsverket för att få information om var det undervisas svenska på mottagningscentralerna men inte fått svar.

Fortbildning

I september deltog invandrarkoordinatorn tillsammans med Helsingfors stads svenska invandrarkoordinator i en utbildningsdag för Arbets- och näringsbyråns tjänstemän i Nyland med inlägg om svensk integration. Detta var ett resultat av samarbetet med Regionförvaltningsverket i Södra Finland och en oro över att alla integrationskunder vid Nylands arbets- och näringsbyrå inte får information om svensk integration eller möjlighet att välja en svensk integrationsutbildning. För en mera detaljerad diskussion hölls även ett möte med kontaktpersoner på Arbets- och näringsbyråerna i Nyland kring svenska integrationsspår några veckor senare. Under diskussionen framhöll rådgivarna från Arbets- och näringsbyråen att de inte känner till svenska arbetsplatser. Invandrarkoordinatorn sammanställde därför en lista över potentiella svenska arbetsplatser i huvudstadsregionen för rådgivarnas bruk. Kontaktpersonerna framförde också kritik mot att svensk integration erbjuds som ett alternativ i huvudstadsregionen även om hela den ”svenska stigen” inte är komplett, t.ex grundläggande utbildning för vuxna ges i Borgå medan den inte är möjligt att få avgångsbetyg från grundskolan i grupp i Helsingfors. Detta leder till att personer som styrs in på den svenska vägen marginaliseras eftersom strukturerna och stödtjänsterna inte är kompletta. Denna kritik är befogad men samtidigt har strukturerna också i tiden – och delvis ännu också – även på finska varit bristfälliga.

I samarbete med Folkhälsans Mångkulturell Folkhälsa- projektet har vi erbjudit tre fortbildningstillfällen för pedagoger inom småbarnsfostran och grundskolor kring bemötande och integration. Två utbildningsdagar ordnades i Helsingfors i samarbete med Helsingfors och Esbo stads bildningstjänster medan den tredje dagen ordnades i Vasa.

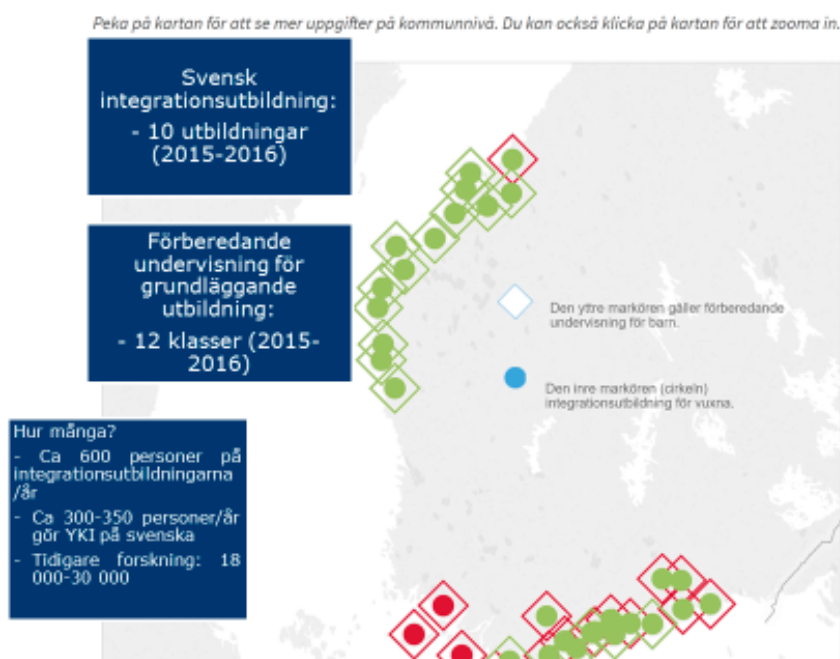
Emina Arnautovic delar med sig av erfarenheter på fortbildningstillfället projektet ordnade i samarbete med Folkhälsan i november i Helsingfors.

3.3 Kartläggningar

En central del av invandrarkoordinatorns uppgift har även varit att sammanställa information om nuläget och göra kartläggningar för att få en bättre uppfattning om omfattningen av svensk integration samt utmaningar.

Integrationsutbildning och förberedande undervisning

Invandrarkoordinatorn har sammanställt en översikt över svenska integrationsutbildningar för vuxna samt svenska grupper för förberedande undervisning till grundläggande utbildning. Informationen finns på Kommuntorget's webbsida <http://kommuntorget.fi/kartan/integration-pa-svenska/>. De förberedande grupper som finns i Svenskfinland (ca 10) finns inmatade på svenskskola.fi som upprätthålls av Sydkustens landskapsförbund. I de kommuner där det inte finns förberedande klasser utan den förberedande undervisningen ordnas integrerat i vanliga klasser eller efter behov finns kontaktuppgifter till bildningssektorn.

Kommuntorget's karta

För att få en uppfattning över hur många som väljer svenska som integrationspråk har även en kartläggning gjorts bland svenska och tvåspråkiga utbildningsanordnare inom fria bildningen för att få antalet elever som gått en svensk integrationsutbildning läsåret 2015–2016.

Antal elever på svensk integrationsutbildning läsåret 2015–2016

Arrangör	Svenska kurser	Integrations- utbildningar	Asylsökande (skild grupp)
Jakobstads MI		20	
Borgå MI	58		
Malax-Korsnäs MI	38		
Vanda MI	7		
Kronoby folkhögskola		50	
Grankulla MI	60		
Åbo Arbis	120		
Borgå Folkakademi		23	32
Esbo Arbis	160		
Arbis Helsingfors	513	35	
Lärkkulla, Karis		22	
Närpes vuxeninstitut	157	80	
Folkhälsan Utbild. Norr- valla		87	64
Evangeliska folkhögsko- lan, Vasa		29	25
Kristliga folkhögskolan, Nykarleby		45	12
UPPHANDLADE			
Yrkesakademin/EduYA Ab, Jakobstad		25	
Totalt på fastlandet	1113	416	133
Mariehamn, Medis	183	218	
Hela landet	1296	634	133

Internationell jämförelse över intergration på minoritetsspråk

”Nationalstatens inbillade gemenskap sammanfaller inte med dess befolkning, något som blir tydligt när det dominerande nationella narrativet möter den faktiska flerspråkigheten.”

Integrationspolitik i flerspråkiga länder

Nina Carlsson, doktorand i statsvetenskap på Södertörns högskola, Sverige

Det är få aspekter i invandringspolitiken de flesta är så rörande överens om som vikten av att nyinflyttade lär sig landets språk. Samtidigt är nästan inget samhälle språkligt homogent, vilket väcker frågan om vilket eller vilka språk det är som gäller i integrationspolitiken. Nationalstatens inbillade gemenskap sammanfaller inte med dess befolkning, något som blir tydligt när det dominerande nationella narrativet möter den faktiska flerspråkigheten.

Även om den verkliga språkinläringen oftast sker via familj, vänner och det sociala sammanhanget, kan den statliga språkpolitiken spela stor roll för språkinläringen, och inte minst i frågan om vilket språk en nyinflyttad person lär sig i länder med fler än ett officiellt eller erkänt språk. Det så kallade språkvalet sker bland annat genom skolan och genom språkundervisning för vuxna, men även språkets ställning i samhället överlag är av stor vikt.

Kanadas franskspråkiga provins Quebec har stiftat flertalet lagar för att se till att invandrare påbörjar sitt nya liv på franska istället för på engelska. Bakgrunden till denna politik är en demografisk rädsla: innan politiken trädde i kraft valde nästan alla invandrare att leva på engelska, vilket försvagade franskans ställning i Quebec. Nu sätts barnen i franskspråkig skola och de vuxna får undervisning i franska. Dessutom väljer Quebec aktivt ut invandrare som har franska som modersmål. Kanada är en federal stat, och provinsen Quebec har långtgående rättigheter att själv styra över sin invandringspolitik, vilket har lett till att den ”engelskspråkiga trenden” bland invandrare brutits.

I Spanien talas flera regionala språk. Likt Quebec tillämpar Katalonien en enspråkig modell för invandrare: det är katalanska som gäller i denna aspirerande nationalstat. Längre handlade den katalanska integrationspolitiken om att inkludera icke-katalanska invandrade spanjorer i den katalanska språkgemenskapen. I takt med att invandringen utifrån Spanien ökat, tillämpas denna enspråkiga modell numera även på andra invandrare.

Belgien är ett på många sätt uppdelat land. Den franska och den flamländska delen har förutom olika språk även olika integrationspolitik. En invandrad person som flyttar till den franskspråkiga delen lämnas i stort sett i fred, medan en stor del av invandrarna till flamländska regioner måste gå ett obligatoriskt integrationsprogram med samhällsinformation och språkundervisning.

visning. Personer som inte fullföljer programmet riskerar böter, vilket kan ses som en ovanligt sträng integrationspolitik. Möjligtvis höjer tvånget andelen flamländsktalare i ett land där franskan kan ses som det mer attraktiva språket: många har kanske redan grundkunskaper i franska, dessutom är huvudstaden Bryssel franskspråkig, för att inte tala om det stora grannlandet i syd.

Det flamländska tvånget står däremot i stor kontrast mot det norditalienska Sydtirolens politik. Denna autonoma provins har tre officiella språk: tyska (ca 62%), italienska (ca 23%) och ladinska (ca 4%). I nuläget lämnar Sydtirolen språkinläringen helt till individen och ställer inga krav på språkkunskaper i något av språken. Italiensk medborgare blir en emellertid inte utan grundläggande kunskaper i italienska. Det återstår att se huruvida det stiftas lagar som reglerar frågan eller inte: antalet officiella språk gör inte frågan enkel.

Finland är alltså långt ifrån det enda landet som behöver hantera flerspråkighet i sin integrationspolitik. Något som gör Svenskfinland tämligen unikt i jämförelse är att finlandssvenskarna inte har territoriell autonomi. Till skillnad från Quebec kan Svenskfinland inte stifta sina egna lagar som gäller från Grankulla till Korsnäs. Samtidigt är svenskan ett officiellt språk likställt med finskan i konstitutionen, vilket möjliggör upprättande av svenskspråkig infrastruktur även utanför majoritetssvenska kommuner där svenskan har en förhållandevis svag ställning. Detta sker knappt i Kanada, Belgien, Italien eller Spanien: minoritetsspråken förekommer i integrationspolitiken nästan enbart i områden där minoriteten är i majoritet.

Ett lands existerande språkpolitik påverkar till stor del hur integration hanteras i flerspråkiga länder, samtidigt som invandring och integrationspolitik kan påverka det icke-dominanta språkets ställning. Detta kan förklara frånvaron av flerspråkiga perspektiv, men även intresset hos språkliga minoriteter att påverka frågan. Hur utvecklingen av denna delvis komplexa fråga blir framöver återstår att se, men flerspråkigheten förblir en viktig aspekt att ta hänsyn till i många länders integrationspolitik.

Källor

Adam, Ilke. 'Immigrant Integration Policies of the Belgian Regions: Sub-State Nationalism and Policy Divergence after Devolution'. *Regional & Federal Studies* 23, no. 5 (2013): 547–69.

Alarcón, Amado, and Sonia Parella. 'Linguistic Integration of the Descendants of Foreign Immigrants in Catalonia'. *Migraciones Internacionales* 7, no. 1 (2013): 101–30.

Barker, Fiona. 'Learning to Be a Majority: Negotiating Immigration, Integration and National Membership in Quebec'. *Political Science* 62, no. 1 (2010): 11–36.

Kymlicka, Will. 'Immigrant Integration and Minority Nationalism'. *Minority Nationalism and the Changing International Order* 1 (2001): 61–84.

Wisthaler, Verena. 'South Tyrol: The Importance of Boundaries for Immigrant Integration'. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 2015, 1–19.

Zuber, Christina Isabel. 'Comparing the Politics behind the Immigrant Integration Laws of Catalonia and South Tyrol', 2014.

Arbetsplatsenkät

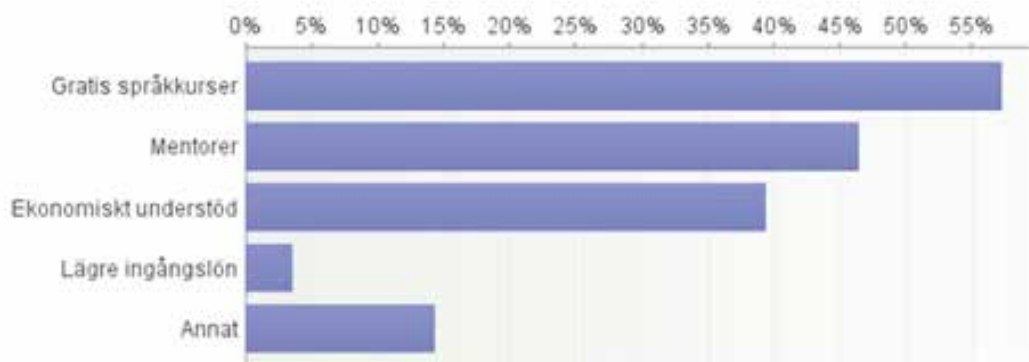
Invandrarkoordinatorerna har även gjort en mindre kartläggning av svenska och engelska arbetsplatser i tvåspråkiga kommuner för att få en bättre inblick i sysselsättningssituationen på svenska/engelska för den som önskar svenska som integrationspråk. I enkäten kartlagdes även arbetsgivarnas attityd till att anställa invandrare.

Enkäten skickades till registraturen samt personaldirektörer vid tvåspråkiga kommuner (33 st) och till finlandssvenska utbildningsanordnare, tredje sektorns aktörer och företag (44). En länk till enkäten fanns med i Företagarna i Finlands svenska medlemsbrev. Totalt svarade 32 enheter på enkäten av totalt 77 tillsända, vilket betyder en svarsprocent på 42 %. De flesta som svarade på enkäten representerade utbildningssektorn. Svaren fördelades regionalt enligt följande: Nyland 60 %, Österbotten 31 % och Egentliga Finland 9 %.

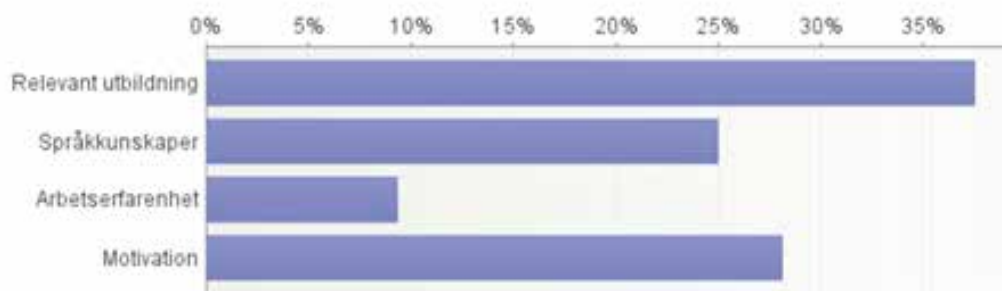
I attitydfrågan om invandrare är en viktig resurs på arbetsmarknaden uppgav 78 % av arbetsgivarna att antagandet ”invandrarna är en viktig resurs på arbetsmarknaden” stämde någorlunda bra överens eller bra överens med deras uppfattning. 71% av respondenterna hade erfarenhet av att anställa personer med invandrabakgrund. Detta tyder på att de som har erfarenhet har svarat. De största utmaningarna upplevdes vara 36% språk, 21 % kulturella, 9 % utbildningen. Av svararna meddelade 33 % att de uttryckligen hade positiva erfarenheter. Eftersom den svenska social- och hälsovårdssektorn samt utbildningssektorn erbjuder svenska arbetsplatser men ändå ofta har behörighetskrav är det viktigt att i fortsättningen utveckla möjligheter att validera kunskap och erkänna examen på svenska för att snabbare bli behörig.

Vad skulle underlätta anställningen?

Respondenterna upplevde att gratis språkkurser, mentorer och ekonomiskt stöd skulle underlätta anställningen ytterligare. Det är dock oklart ifall respondenterna känner till nuvarande stödformer (t.ex lönesubvention).

De svarande ombeddes även rangordna utbildning, språkkunskaper, arbetserfarenhet och motivation som enskilt viktigaste faktor vid anställning vilket upplevdes utmanande. Många specificerade att det är en kombination av de tre första men att motivationen är avgörande.

Har ni möjlighet att erbjuda arbetsprövning eller praktik?

Tre av fyra ser ett mervärde i att anställa personer med utländsk bakgrund och främja en kulturell mångfald på arbetsplatsen och att det utvecklar organisationen. 73 % av respondenterna uttryckte separat att det går att jobba utan finska hos dem. Detta tyder också på att de som svarat uttryckligen har anställt/har intresse av att anställa personer som integrerats på svenska. Följande platser uppgavs kunna skötas utan finska:

- produktionsarbeten, tekniska avdelningens grova jobb, lagerarbete
- småbarnsfostran och grundläggande utbildning. Också samarbetsorganisationer inom bildningsfältet.
- stödprogram för nordiskt kulturutbyte, biblioteksarbete, administrativt arbete
- kultur, information- och handledning
- vid kök, inom städning, anstaltsvårdare
- IT Developers, data scientists, ux experts
- forskare

- ordonnans och varumärkes ambassadör.
- kortare projektanställningar, utredningsarbeten och liknande.

En stor del upplevde sig kunna tänka stöda arbetstagarens språkinläring och erbjuda språkkurser i finska eller svenska under arbetstid- 43 %. Vissa respondenter nämnde ett uttryckligt samhällsansvar att anställa invandrare. Det var även möjligt att uppge intresse att samarbeta för att främja sysselsättning och 42 % uppgav kontaktuppgifterna för att främja samarbete kring sysselsättning.

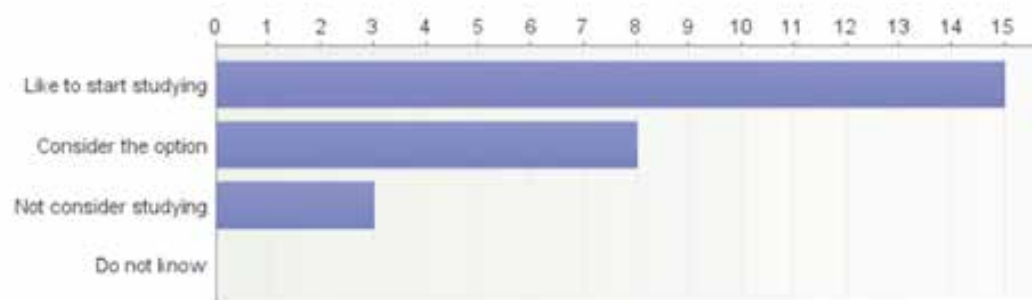
Kartläggning av intresse för heltidsstudier i svenska i Åboregionen

En fråga som ständigt dyker upp i diskussionen om svensk integration i Åboregionen är att det inte verkar finnas en efterfrågan av en svensk integrationsutbildning. Samtidigt får anda aktörer (Åbo Akademi, Luckan Integration) förfrågan av personer som önskar lära sig svenska. För att få en klarare bild av en möjlig efterfrågan skickades en kort kartläggning till elever på svenska kurser på Åbo Akademi och Åbo Arbis. Enkäten skickades även till Skärgårderns Kombi och Kimitoöns vuxeninstitut. Totalt svarade 26 personer på enkäten.

I frågan om de kunde tänka sig en integrationsutbildning svarade eleverna följande:

If I would have the possibility to study on a fulltime Swedish integration course I would:

Antal svarande: 26

Det bör dock påpekas att majoriteten av de svarande var studerande vilket innebär att de inte har rätt att gå en arbetskraftspolitisk integrationsutbildning. Men 24/26 respondenter önskar mera information om svensk integration i regionen. Kartläggningens resultat har skickats vidare till NTM-centralen i Egentliga-Finland.

3.4 Kommuntorget och projektets synlighet

I samarbete med Kommuntorget har 13 artiklar publicerats inom projektet både i tryck och på webben.

Under projektets gång har torgbloggen innehållit svenska integrationsbloggar där både personer som jobbat med integrationsfrågor och personer som själv valt svenska som integrationsspråk skrivit. Invandrarkoordinatorn har även använt bloggen för att få ut information om seminarier/möten/nya projekt. Totalt har 35 bloggar skrivits under projektet och i bloggen har behandlats många teman, bland annat röda korsets frivilligverksamhet, mångfald på arbetsmarkanden, Oravais flyktingmottagnings ekonomiska inverkan på kommunen, kommunalvalet och egna erfarenheter av svensk integration. Koordinatorn har även använt Twitter och Facebook för att kommunicera med nätverk och itressenter.

Journalisten Greg Pellechi har under sin arbetsprövning inom projektet 1.9-23.12 producerar en podcast med intervjuer och diskussioner kring svensk integration. Podcasten lanserades under seminariedagarna i november och hittas på Kommuntorgets websida.

3.5 Intressebevakning

Invandrarkoordinatorn har deltagit i diskussioner kring utvecklande av svenska integrationsvägar med centrala myndigheter. Vidare har invandrarkoordinatorn träffat kommunernas centrala aktörer och fört diskussion kring den svenska integrationsvägen i regionen.

I samband med regeringens berättelse om tillämpningen av språklagen har

Kommunförbundet gett ett utlåtande där svensk integration betonats. I utlåtandet betonas myndigheternas lagstadgade uppgift att ge information inte bara på svenska utan också om det svenska, dvs. förvalta landets språkkulturarv och främja användningen av båda nationalspråken.

Invandrarkoordinatorn har deltagit i seminarium relaterade till svensk integration samt besökt kommuner och centrala tjänstemän. Under Kommunförbundets bildningsdirektörsdagar och rektorsdagar har koordinatorn hållit inlägg om svensk integration eller faciliterat diskussioner om svensk integration. Under Kommunförbundets årliga demokratidag hölls ett skilt inlägg om integration på svenska och demokrati. Regionförvaltningsverkets Vägledardagar som hölls i oktober 2017 erbjöd även en plattform för att diskutera svensk integration med vägledare och sakkunniga genom en skild workshop som koordinatorn ledde.

Extra vikt har lagts på att av integrationsvägar i huvudstadsregionen eftersom en stor del av invandrarna flyttar dit. Diskussion har förts kontinuerligt med Helsingfors invandrarkoordinator om utvecklingsbehov i regionen. Vidare har upphandlingen av svensk integrationsutbildning i Nyland bevakats samt startandet av en VALMA-utbildning på Practicum. I början av arbetsperioden träffade invandrarkoordinatorn även den ledande socialarbetaren inom Esbo stads invandartjänster för att diskutera svenska integrationsstigar i Esbo.

Under året har även dialog med Ålands landskapsregerings integrations-samordnare förts och samordnaren har deltagit i nätverksmöten samt haft anförande under integrationsdagarna. Kommunförbundets koordinator har även besökt Mariehamn och deltagit i Arbets- och näringsministeriets kompetenscenters fortbildning i integrationsfrågor i juni 2016.

Runda bords diskussioner

Som ett resultat av möten under Suomi Areena i Björneborg i juli ordnade ungdomssekreteraren i Kristinestad en runda-bordsdiskussion för att uppmärksamma vikten av ett svenskt integrationsspår i regionen. I Åbo ordnades i slutet av oktober ett samarbetsmöte kring svensk integration för att kartlägga behov och samarbetsmöjligheter i regionen. Med tanke på huvudstadsregionen är Esbo en utmanande region eftersom staden är splittrad i mindre delar. För att få en helhetssyn på Esbo och Grankullas integrationsarbete inbjöds städernas invandartjänsters representanter till Kommunförbundet i december. Med på mötet var även Practicums VALMA-handledare samt bildningsdirektören från Grankulla och Esbo stads bildningstjänsters utvecklingschef. Mötet resulterade i ett handledningschema över svenska integrationstjänster för att stöda handledningen vid respektive städers invandartjänster.

Vård- och landskapsreformen

Vård- och landskapsreformen utgör en omstrukturering av integrationstjänsterna. I skrivande stund görs en ny Lag om främjande av integration och NTM-centralerna samt Arbets- och näringsbyråerna blir tillväxtcenter som hör till landskapet. Farhågan för svensk integration är att landskapen inte har kännedom om regionens lokala språkförhållanden. Detta kan leda till att invandrarna inte får information om svenska integrationstjänster i regionen (integrationsutbildning, infocenter, föreningsverksamhet, evenemang) i sin inledande kartläggning. Det kan också leda till att landskapen som upphandlar integrationsutbildningarna inte beaktar behovet av svenska tjänster i regionen. I huvudstadsregionens särmodell med samkommun blir förankringen till det lokala förhoppningsvis fortsättningsvis stark. I jämförelse med de nuvarande NTM-centralerna och där underställda Arbets- och näringsbyråerna kommer landskapens tillväxtcenter att ha större självstyre. Enligt nuvarande förslag rapporterar landskapet om integrationsåtgärder i årliga diskussioner med Arbets- och näringsministeriet, men direkt budgetpåverkan eller styrning har inte Arbets- och näringsministeriet längre i lika stor utsträckning. Detta innebär en risk för att landskapen själv väljer att allokera resurserna på annat än svensk integration.

Undervisningsmaterial på svenska

En diskussion som förts länge bland lärare är behovet av ett finlandssvenskt undervisningsmaterial för invandrare som väljer svenska. I dagsläge gör lärarna ofta materialet själv och/eller tar in material från Sverige. I samarbete med Bildningsalliansen har invandrarkoordinatorn fört diskussioner med Utbildningsstyrelsen om ett separat material utgående från finlandssvenska premisser och behov. I skrivande stund är det oklart exakt hur materialet kommer att se ut.

Projekt

Invandrarkoordinatorn har deltagit i styrgruppen för Finlands svenska scouters mångfaldsprojekt Beyond the Pond och även blivit ombedd att delta i Turun yliopistos Brahea-fortbildningscenters AMIF – finansierade projekt som dock inte fick finansiering. Under årets gång har invandrarkoordinatorn samarbetat i beredningen av bl. a Arcadas integrationsprojekt och Svenska social- och kommunalhögskolans AMIF- projekt Stig in!. Koordinatorn har även samarbetat med Folkhälsans Mångkulturell Folkhälsa-projekt.

I bilagan finns en lista på seminarier, möten samt presentationer.

3.6 Nätverk

En målsättning med projektet har varit att föra kommunerna i Svenskfinland närmare varandra för att utbyta information och goda erfarenheter. I början av projektet utvecklades en nätverk bestående av tvåspråkiga kommuners invandrarkoordinatorer, bildningssektorns kontaktpersoner och centrala föreningar som jobbar med svenska integrationsfrågor. I nätverket har även funnits myndighetsrepresentanter (regionalförvaltningsverket, arbets- och näringsbyrån, NTM-centralens representanter).

Nätverksträffar

Under året ordnades nätverksträffar som i första hand riktar sig till kommunala invandrarkoordinatorer. Eftersom intresse funnits har även andra som arbetar med svensk integration varit välkomna eftersom integrationsfrågorna - speciellt svensk integration- går över förvaltningsgränserna.

Deltagare under nätverksträffen på Kommunernas hus.

Den första träffen ordades under Kommunmarknaden i september med presentation av projektet En bra start i Österbotten (del av Finland mitt hemprojekthelheten) och Central Baltic- projektfinansieringsmöjligheter. Nästa nätverksträff ordnades den 14.12 i Vasa på NTM-centralen. Temat för nätverksträffen i Vasa var inledande kartläggning och nivå- och språkstest som en del av kartläggningen. Den sista nätverksträffen arrangerades på Kommunförbundet i mars 2017 med temat invandrarråd och forskare Sanna Saksela-Bergholm presenterade sin utredning och invandrarråd i Finland och speciellt om det finns behov av ett råd i Jakobstadsregionen.

I nätverksträffarna deltog totalt 53 personer, 19 personer deltog i Helsingfors, 21 personer i Vasa och 13 personer i Helsingfors. Intresset för att fortsätta arrangera nätverksträffar verkar finnas och det gäller att se över möjligheterna till fortsatt nätverkskoordinering via befintliga kommunalt anställda invandrarkoordinatorer.

Invandrarkoordinatorn har även deltagit i andra nätverksträffar, bl.a. Utbildningsstyrelsens nätverksmöte för lärare som har undervisning för invandrare i Tammerfors och Bildningsalliansens nätverksmöte för digitala läromedel inom fria bildningen.

Invandrarkoordinatorn har även deltagit i de nordiska kommunförbundens årliga nätverksträff i Bryssel i april 2016. I mars 2017 stod Kommunförbundet värd för den årliga nätverksträffen för de nordiska kommunförbundens integrationsansvariga. Detta var en historisk träff eftersom Finland stod värd för mötet första gången. I mötet deltog även Nordiska ministerrådets integrationsansvariga Kristin Marklund från Nordiska Valfärdscentret och presenterade deras arbete. Under träffen besöktes Borgå Folkakademi samt Borgå medborgarinstitut och deltagarna bekantade sig med Borgås tvåspråkiga integrationsstruktur.

Erfarenhetstalare

I samarbete med Folkhälsans Mångkulturell hälsa- projekt (Arbets- och näringsministeriets finansiering) har projektet sammankallat ett nätverk av personer som haft svenska som första integrationsspråk. Målet med nätverket är att utbyta erfarenheter samt via Folkhälsan föra samman den erfarenhet som finns för att t.ex lokala Folkhälsan föreningar kan hyra in en erfarenhetstalare och få hjälp i att planera sin verksamhet för en större kulturell mångfald. En nationell nätverksträff för erfarenhetstalarna ordnades i maj 2017 i Tammerfors.

Erfarenhetstalarna träffas på Folkhälsan.

Finlandssvenska integrationsdagar

Tillsammans med Folktinget och Bildningsalliansen ordnades för första gången finlandssvenska integrationsdagar 28-29.11 på G18 i Helsingfors. Målsättningen var att föra samman branschfolket och utbyta erfarenheter samt få in nya idéer. Programmet var gediget med föreläsare deltar från Norge, Sverige och Danmark och totalt deltog 121 personer i integrationsdagarna. Enligt utvärderingen finns det en klar efterfrågan för dessa dagar och förhoppningen är att årligen kunna erbjuda ett nationellt forum för svenska integrationsfrågor i Finland, redan nu förs diskussioner om höstens program.

Översikt över projektets resultat:

- Information och handledning:
  - o information om svensk integration på två statligt upprätthållda websidor, integration.fi och infopankki.fi,
  - o flyer om svensk integration till handledare på kommunen och Arbets- och näringsbyrån, föreningar
  - o brev via Migrationsverket till mottagningscentraler i tvåspråkiga kommuner
  - o informationsvideo för invandrare
  - o fortbildningar för Nylands Arbets- och näringsbyrå (80 deltagare)
  - o fortbildningar för pedagoger inom småbarnsfostran i samarbete med Folkhälsan (totalt 195 deltagare)
  - o inlägg på Kommunförbundets utbildningar (bildningsdirektörsdagarna, rektorsdagarna, kanslisekreterardagarna) och förbundets demokratidagar.
  - o paneldiskussion om svensk integration och sysselsättning för invandrare under Kommunmarknaden
  - o inlägg om svensk integration på seminarier (bl. a Kyrkslätt kommuns fortbildning, Regionförvaltningens vägledardagar, Röda korsets samarbetsseminarium)
  - o Projektets resultat finns publicerade på websidan European Website on Integration.

- Kartläggningar
  - o förberedande undervisningens klasser 2015-2016 och inmatning på svenskskola.fi
  - o antal elever på integrationsutbildning på svenska 2015-2016
  - o antal personer som gör allmän språkexamen på svenska för finskt medborgarskap
  - o arbetsplatskartläggningen påvisade att tre av fyra respondenter såg ett mervärde i att anställa personer med utländsk bakgrund och främja en kulturell mångfald på arbetsplatsen. 73 % av respondenterna uttryckte separat att det går att jobba utan finska hos dem.
  - o kartläggning bland studerande på svenska kurser i Åboregionen om intresse för heltidsstudier på svenska. Av 26 respondenter uttryckte 15 att de önskar börja en intensiv svensk kurs och 8 att de kunde fundera på saken.

- Intressebevakning
  - o svensk integration har lyfts fram i följande av Kommunförbundets utlåtanden:

- språklagens tillämpning
- kommentarer och förslag till Arbets- och näringsministeriets och Undervisningsministeriets gemensamma arbetsgruppsrapport Maahanmuuttajien koulutuspolkujen nopeuttaminen ja joustavat siirtymät- työryhmän toimenpide-ehdotukset
- kommentarer till den av Undervisnings- och kulturministeriet koordinerade styrgruppens slutrapport Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi. Kipupisteet ja toimenpide-esitykset II
- utlåtande om Lagen om främjande av integration
- o träff med Arbets- och näringsministeriets kompetenscenter samt ansvarsperson för integrationsutbildningar, träff med Justitieministeriet, Undervisningsministeriets svenska enhet samt läromaterialsproducenterna, projektet Finland -mitt hem projektkoordinatorerna i tvåspråkiga områden för att se hur projektets resultat kan förankars hos dem
- o runda bords diskussioner i Kristinestad, Åbo och Esbo/Grankulla om utvecklandet av svenska integrationsspår.
- Kommuntorget och synlighet för projektet
  - o Kommunförbundets svenska nyhetsredaktion Kommuntorget har under året lyft upp svensk integration genom 13 artiklar i tryck och på webben (bl.a frivilligverksamhet, sysselsättning, minoritet i en minoritet), en kolumn och integrationsdiagram på ett uppslag. Minst en artikel om svensk integration i varje nummer.
  - o 35 bloggar om svensk integration
  - o podcast om svensk integration i 10 delar
- Nätverksarbete:
  - o tre nätverksträffar i Helsingfors och Vasa för personer som jobbar med svenska integrationsfrågor i de tvåspråkiga kommunerna. Totalt 53 deltagare.
  - o integrationsdagarna i Helsingfors med internationella, nordiska och finländska föreläsare, totalt 121 deltagare
  - o två erfarenhetstalarträffar (Helsingfors och Tammerfors) med 15 deltagare
  - o nordisk nätverksträff för integrationssakkunniga första gången i Helsingfors (15 deltagare)
  - o presentation om projektet och deltagande under året inom svenska integrationsnätverk (Utbildningsstyrelsens, Bildningsalliansens samt Folktingets).

4 Rekommendationer och utvecklingsförslag

Rekommendationer och åtgärdsförslag

	Målsättning	Åtgärder	Ansvarsenhet
Information och handledning	Handledningspersonal på centrala statliga, regionala och lokala myndigheter kan handleda kunder kring svensk integration	Fortbilda de tvåspråkiga landskapens tillväxttjänsters personal samt kommunens invandrantjänster i svenska integrationsfrågor årligen (även webkurser). Samarbeta med personer som har egen erfarenhet av integration, tredje sektorn och kommunala invandrarkoordinatorer vid informations- och handledningsutvecklingen.	Arbets- och näringsministeriet i samarbete med landskapet enligt Handlingsplanen för Nationalspråksstrategin (2017)
	Material om svensk integration finns lättillgängligt både för de som arbetar inom integrationstjänster och invandrare	Samordna material om svensk integration både för de som arbetar inom integrationstjänster och invandrare på en separat websida.	Före websidan lanseras måste det finnas en klar huvudman med resurser att uppdatera och utveckla sidan.
		Uppdatera och utveckla kontinuerligt den information om svensk integration som finns på integration.fi och infobanken.fi	Kompetenscentret för integration vid Arbets- och näringsministeriet Infobanken
	Möjligheter att kombinera svenska och finska och få en flerspråkig integration	Utarbeta klara riktlinjer för hur det är möjligt att kombinera finska- och svenskaspråkstudier under integrationstiden och hur det är möjligt att byta integrationsspråk inom ramen för integrationstiden.*	Arbets- och näringsministeriet i samråd med landskapen
Intressebevakning	Svenskt integrationsarbete blir en starkare del av det allmänna integrationsarbetet i Finland och beaktas i utarbetande av lagar, riktlinjer och handlingsprogram.	En tvärsektorieell delegation för svensk integration tillsätts under Folktinget. Sammansättningen baserar sig på Folktingets tidigare integrationsarbete. Delegationen koordinerar intressebevakningen och ger utlåtanden till myndigheter i frågor gällande svensk integration (arbetsgruppsrapporter, lagförslag).	Folktinget

* Nu avgörs frågan i samråd mellan NTM-centralen och Arbets- och näringsbyrån från fall till fall vilken kan leda till en olik tolkning i olika regioner.

		<p>Delegationen arbetar även proaktivt och för diskussion med intressenter för att utveckla svensk integration.</p> <p>Kräver en öronmärkt resurs på Folktinget för koordinering av delegationens arbete. I förlängningen är det mera ändamålsenligt att delegationen flyttas över till Arbets- och näringsministeriet i samråd med Folktinget.</p>	
	Den svenska integrationsvägen bevaras och utvecklas	Trygga, koordinera och utveckla integrationstjänster på svenska i landskapens arbete.	Justitieministeriet Medlemmarna i landskapens Påverkansorgan för den språkliga minoriteten
	Fasta strukturella förändringar som främjar svensk och flerspråkig integration.	<p>Skilda öronmärkta resurser bör i budgeten allokeras för att utveckla det svenska integrationsarbetet.</p> <p>Statligt finansierade projekt krävs även på svenska.</p>	Arbets- och näringsministeriet samt Undervisningsministeriet
	Efter landskapsreformen finns det minst lika goda förutsättningar för svensk integration som i dagsläge.	Trygga, koordinera och utveckla integrationstjänster på svenska i landskapens tillväxttjänster. I de fall där inledande kartläggning och integrationsplan görs av landskapet bör tillgång till information om svensk integration tryggas trots att svenskan är minoritetsspråk i landskapets kommuner.	Arbets- och näringsministeriet
Uppföljning	Kontinuerlig uppföljningen av det svenska integrationsarbetet samt effekterna av det.	Upphandla uppföljande utredningar över dem som valt svensk integration.	Arbets- och näringsministeriet
	Tillgång till information som grundar sig på akademisk forskning för beslutsfattande samt planering av svenska integrationstjänster.	Finansiera forskning om invandrare som har svenska som första integrationsspråk. Det behövs mera information om sysselsättning, var och hur klara sig på svenska, flyttning inom Svenskfinland. Vidare behövs det forskning om flerspråkig integration där personen valt både finska och svenska.	Forskningsfinansiärer (t.ex. fonder, universiteten, offentliga medel). Koordinera forskning om svensk integration (t.ex. pro gradu, forskningsprojekt, doktorsavhandlingar) via Migrationsinstitutets Center för Svenskfinland.
Nätverksarbete	Aktörer som främjar svensk integration i de tvåspråkiga kommunerna samt Åland känner till varandra och samarbetar.	Årliga sektoröverskridande nätverksträffar i regionerna	Koordineras av de kommunala invandrarkoordinatorerna i Helsingfors, K5 och Jakobstadsregionen.
		Integrationsdagarna blir årligen återkommande, forum för diskussion, nätverkande och intressebevakning.	Arbetsgrupp som koordineras av Folktinget

	Samarbete mellan existerande nätverk	De redan existerande nätverken intensifieras och koordinerar sitt samarbete	Utbildningsstyrelsen, Bildningsalliansen, Folktinget, kommunala invandrarkoordinatorerna
	Helhetskoordinering av det svenska integrationsarbetet	Befattning för invandrarkoordinator för svensk integration inrättas	Delfinansieras med offentlig och privat finansiering (Arbets- och näringsministeriet, Undervisnings- och kulturministeriet, projektmedel samt privata fondmedel.
Utbildning	Personer som har svenska som första integrationsspråk i Nyland får sysselsättning	Ett centrerat jobbcenter där arbetsgivare och arbetstagare träffas upprättas	Föreningen Luckan r.f.,
	Finlandssvenskt undervisningsmaterial för invandrare som väljer svenska	Utarbeta material för olika nivåer (vuxna, analfabeter)	Undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, tredje sektorn, utbildningsenheterna
	Möjlighet att gå integrationsutbildning delvis via webben	Svenska integrationsutbildningar bör erbjudas i en virtuell miljö vilken möjliggör deltagare från ett större område.	Arbets- och näringsministeriet, landskapen, utbildningsanordnarna
	Alla tvåspråkiga kommuner erbjuder integrationsutbildning på svenska i kommunen eller inom pendlingsavstånd	Om det finns en tillräcklig dokumenterad efterfrågan i regionen borde integrationsutbildning ordnas oberoende av kvotflyktmottagningen i kommunen.	Undervisnings- och kulturministeriet (fria bildningen) Arbets- och näringsministeriet (upphandlade utbildningar)
	Höja andelen personer som har svenska som integrationsspråk inom de svenska utbildningsenheterna från grundläggande utbildning till högskolor.	Alla svenska utbildningsenheter inom den grundläggande utbildning har förutsättningar att erbjuda svenska som andraspråkundervisning samt förberedande undervisning individuellt eller i gemensam grupp. Alla svenska utbildningsenheter inom andra stadiet och högre utbildningen har förutsättningar att arrangera stödande utbildningar individuellt eller i grupp samt erbjuda svenska som andraspråkundervisning.	Undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen
	Det finns ett enhetligt språktestmaterial för dem som väljer svensk integration.	Det svenska språktestmaterial som utvecklas inom projektet En bra start i Österbotten upphandlas och tas i bruk i alla tvåspråkiga kommuner.	Arbets- och näringsministeriet

Rekommendationer från rapporten Kan vi stå till tjänst? (2015) Inom parentes framkommer nuläget.

- Ändra lagens uttryck finska eller svenska till finska och/eller svenska. (Diskussion har förts om att ändra men enligt Arbets- och näringsministeriet kommer texten inte att ändras i den nuvarande förnyelsen av lagen. Vidare är det möjligt att kombinera språken inom vissa ramar mera flexibelt i dagens integrationsutbildningar).
- Låt kommunen ta hand om invandrarförvaltningen och sköta om de inledande kartläggningarna, integrationsplanerna och integrationsutbildningen.
- Gör integrationen mer till en lokal än till en nationell företeelse. Frångå minimistorlek i undervisningsgrupper. (Tyvärr har utvecklingen gått i motsatt riktning på grund av vård- och landskapsreformen och det kommer i framtiden att vara landskapen i första hand som ansvarar över inledande kartläggningar, integrationsplaner och utbildningar)
- Godkänn alltid språkstudier åtminstone inom de allmänna delarna av läroplanen som studier i samhälle och kultur. I tvåspråkiga områden är förekomsten av båda språken en central del av samhället. (Godkänns inte automatiskt ännu)
- Gör det alltid möjligt för invandraren själv att välja integrationsspråk. Inled inte med arbetskraftspolitisk utbildning, utan med kurser där (lokal)samhället presenterar sig. Då kan invandraren göra ett informerat val. (Inom ramen för projektet Finland- mitt hem piloteras korta orienteringsperioder på fyra veckor, t.ex Bra start i Borgå där invandrarna bekantar sig med båda språken. Förhoppningsvis upphandlas dessa orienteringsperioder av landskapen efter projektets slut).
- Gör broschyren Välkommen till Finland helt symmetrisk på båda språken. Korrigera felaktigheterna. (gjort)
- Skapa en linje i minoritetspolitiken och invandringspolitiken med betoning på lokalitet. (utmanade med sittande regering)
- Prioritera Arbets- och näringsministeriets och Inrikesministeriets förvaltningsområden i finlandssvensk politik.
- Utnyttja det momentum som finns för en större utbildningsinsatsning av invandrarkoordinatorer och kompetensutveckling av experter. (nya projekt som t.ex Stig in!)
- Skapa en virtuell inlärningsmiljö för svenska som främmande språk (svenska för invandrare) som kan fungera i hela Svenskfinland oberoende av plats och tid. (Helsingfors universitet Swedish online)
- Utveckla den grundläggande utbildningens färdigheter att ta emot invandrarelever. Utveckla behörighetsutbildningar för lärare i svenska som II:a språk. Utveckla läromedel i svenska som II:a språk. (gjorts genom

fortbildningar och nätverksträffar, CLL/Bildningsalliansen/Regionförvaltningsverket)

- Skapa skräddarsydda socialpolitiska stödfunktioner, FAQ och presentationer av typiska fall av individuell svenskspråkig integration. (gjorts delvis i och med informationen på websidorna samt videosnutten)
- Ge bidrag till mera “hands on” åtgärder i organisationerna, t.ex. stafettkarnevalen eller mästerskapsturnering i fotboll för svenskspråkiga invandrare eller språkolympiader som för människor samman.
- Kanalisera de finlandssvenska föreningarnas deltagande i och bidrag till integrationsarbetet via organisationer som är specialiserade på integration av invandrare och som kan koordinera verksamheten.
- Utred varför individer försvinner ur registren. Är det fråga om registreringspraxis eller om att myndigheter inte erbjuder svenska?
- Utveckla intervjumetoderna för inledande kartläggningar. Frånga konsultbyråerna som intervjuare (kommunen sköter det bättre).
- Samla informationen.
- Utred om inledande kartläggningarnas och andra intervjuers datamaterial kunde användas i forskningssyfte.
- Bedriv kvantitativ forskning om invandrarnas rörlighet inom landet, mellan kommunerna och in i och ut ur Svenskfinland.
- Studera invandrarnas preferenser gällande språkval kvantitativt.
- Tidigare anlända invandrades erfarenheter av integration på olika språk i tvåspråkiga sammanhang borde studeras systematiskt för att man ska kunna göra en konsekvensbedömning av valet av olika integrationsspråk.
- Utred olika kommuners beredskap att ta emot invandrabarn i den svenskspråkiga grundläggande utbildningen. (Nylands situation har utretts.)
- Ta lärdom av andra länder som erbjuder motsvarande möjligheter att välja integrationsspråk. (Se texten om integration på minoritetsspråk tidigare i rapporten.)

Bilagor

Synlighet i media:

- ”Integration på svenska ska vara ett alternativ”, Huvudstadsbladet 24.04.2016
- Hon ska främja integration på svenska, Östnyland, 02.04.2016
- Var ska alla de som nu har beviljats asyl placeras? YLE, Radio Vega, Aktuellt, 11.5.2016
- Viktigast att utgå från individen, Vasabladet 14.05.2016
- Tuhansittain kuntapaikkoja puuttuu, Savon Sanomat, Forssan lehti, Keskipohjanmaa 23.05.2016
- Tusentals kommunplatser saknas än, HBL, 23.05.2016
- Många asylsökande talar fler språk från tidigare, Åbo Underrättelse, 30.07.2016
- Flerspråkighet ingen utmaning, Vasabladet, Österbottens tidning, HBL, Västra Nyland, Östnyland, Åbo Underrättelser, 30.7.2016
- ”Ruotsin opetustakin pitäisi tarjota”, Keskipohjanmaa, Salon Seudun Sanomat, Turun Sanomat 30.8.2016
- Jobb inte allt för invandrare, Vasabladet, 7.10.2016
- Integration på svenska i Åboland från och med hösten 2017? YLE Åboland 29.10.2016
- Finlandssvenska integrationsdagar med kanadensiskt och norskt exempel, YLE, Radio Vega eftermiddag, 29.11.2016
- Integration på svenska, finska eller båda? Webartikel, YLE, 29.11.2016
- Sökes: Företagares syn på invandrare, Åbo Underrättelser, 13.4.2017

Övriga länkar:

http://www.integration.fi/sv/integration/info/blogg/svensk_integration_i_finland.120918.blog

---

Rekommendationer för fortsatt arbete

Invandrarkoordinatorn skickade en förfrågan till samarbetsparter på fältet att föreslå rekommendationer till slutrapporten. Följande kom in:

1. Vilka utvecklingsbehov finns? Vad bör göras? Av vem? Med vilken finansiering?

Antal svarande: 10

- Nätverksbygge. De som jobbar med t.ex. ensamkommande flyktingbarn, rådgivning åt kvinnor, utveckla förberedande undervisning, stöd åt traumatiserade, aktivering av civilsamhälle, organisera äldreomsorgen för äldre flyktingar o.s.v borde jobba i nätverk med andra med samma uppgifter i andra finlandssvenska kommuner. Då kan man lära av varandra och bättre kunna se olika utvecklingsbehov. Om alla dessa nätverk fanns hade det varit lättare att i samarbete med nätverken producera fortbildning, konferenser, kunskapsbanker, forskning för att svara mot behoven. Så det skulle vara fint med en nätverksbyggande koordinator som har till uppgift att samla och skapa alla dessa nätverk och som kan fungera som kontaktperson och ge stöd åt t.ex. universiteten. Liselott Sundbäck har långt svarat mot detta behov, men många nätverk är ännu inte skapade. Eftersom detta i högsta grad är i kommunernas intresse men i också fondernas så kunde en samfinansiering mellan kummunförbundet och fonderna vara en lösning. Personen borde arbeta vid Kommunförbundet eller någon statlig myndighet, inte inom tredje sektorn eftersom arbetet handlar om att bilda nätverk för offentligt anställda. Vill passa på att tacka Liselott för det stöd och de råd hon givit oss i planeringen av projektet Stig in! Astu sisään! Come in!
- En manual för hur alla anställda som jobbar med integration skall gå till väga. "step-by-step" som inkluderar socialservice, utbildning, jobbsökning, språkundervisning, integrationsutbildning osv.
- Finns mycket att göra för att vi ska få beslutsfattare i Finland att inse att svenska är ett av våra nationalspråk. Det vilar ett mantra över landet att man måste lära sig finska om man ska bo och leva här.
  - Konverstationsmaterial, lärare, finansiering?
  - Lärare --> handledare, med modeller och material, lärare, finansiering?
  - Mer konkret hjälp och stöd för att få invandrare snabbare ut i arbetslivet, arbetslivet, TE-byrån, läroanstalter, finansiering?
- Analfabeter och svaga studerande, mer resurser behövs, lärare, finansiering?
- Landskapsreformen kommer att påverka integrationsarbetet. Mera detal-

- jerad kunskap om förändringarna och hur det påverkar integrationsarbetet i kommunerna och på landskapsnivå behövs. Kommunförbundet har en central roll att aktivt bevaka, informera och förutse förändringarnas verkningar. Kommunförbundet finansierar.
- Det är viktigt att allt som berör svensk integration koordineras på något sätt, om det så berör utbildning, tredje sektorn, kommunens åtagande etc. så att det finns en helhetsbild och för att undvika överlappningar och lära sig av varandras modeller. Bildningsalliansen har ett nätverk kring utbildning och integration som samlar aktörer från grund.utb., fria bildningen, andra och delvis tredje stadiet men berör enbart utbildningsfrågor. Vi kan ta det här ansvaret men ser gärna att det finns en någon som samlar alla de ovannämnda tillsammans 1-2 ggr/år för att få en helhetsbild på vad som är på gång.
  - Utformande av övergripande strategi, handlingsplan för arbetet på sikt samt definiera arbetsfördelning mellan olika parter. Vem kan, vill och hur? Definiera ev överlappningar, gråzoner mm. Långsiktig öronmärkt finansiering för ändamålet på alla nivåer, myndighets- och privat (tredje sektorn); integration på svenska lyckas i form av gott och effektivt samarbete mellan det offentliga och tredje sektorn. Definiera best practice för arbetet. Följ upp utredningar och avstäm var står vi i förhållande till rekommendationer för tidigare projektet ss. Delaktig i Finland. Ibland finns en känsla att utredningar görs om och om igen (start av nya projekt) men uppföljningen haltar. Vad har vi uppnått, vad har vi inte lyckats med, och analysera varför? Integrationsarbetet kan inte skötas på sikt med hjälp av snuttifierad projektfansiering. Stöd tryggande av aktörers finansiering som redan arbetar "framgångsrikt" med målgruppen, stärk befintliga strukturer, och starta inte upp nytt innan man löst hur trygga nuvarande aktörer och dess arbete och finansiering. Premiera aktörer (via det privata) som lyckats frigöra medel för kommun, EU och stat för arbetet. Tror på större strukturer för arbetet, kluster, följande av principen "lite (bidrag) åt alla" sympatiskt men kanske inte ger bestående resultat på sikt. Arbetet behöver genomsyras på alla nivåer, formuleringar i verksamhetsplaner, budget såväl för statliga verk (Kommunförbundet tex), kommuner, tredje sektor aktörer, om hur integrationsarbetet sköts i organisationen. Har man invandrare representerade i styrelser, bemanningen, eller är det hela mer "kuriosa"? Svensfinland nyttjar inte EU medlen tex optimalt, här borde det lobbats och jobbas mycket mer effektivt (tex vi medverkar mycket sällan i sk. riksomfattande koordinerande EU projekt tematiskt (regionöverskridande), pga av vår "småskalighet" blir vi utanför, och förlorar mycket pengar. Detta arbete är arbetsdrygt men ger god utdelning i längden. Glöm inte informationsarbetet riktat till beslutsfattarna, här är okunskapen fortfarande rätt stor (många gånger)

-
- Utveckla en grundkurs för alla nyanlända, där man tar upp viktig info på de invandrades eget språk. Först efter genomgången kurs görs integrationsplan och val av integrationsspråk.

Se till att de personer som arbetar med invandrarfrågor och de myndigheter som kommer i kontakt med invandrare får en tillräcklig skolning i interkulturell kommunikation.

Läromaterial för integrationsundervisning på svenska i Finland bör utvecklas vidare i samarbete med alla berörda parter. Undvik revirtänkande och se helheter. Se till att testmaterial också finns på svenska och sköts av t ex testipiste också på svenska. Idag gör de svenska aktörerna sitt material själva och det garanterar inte samma kvalitet och möjligheter till jämförelser. Samarbete mellan yrkesutbildningen och integrationsutbildningen bör utvecklas, så att man kunde erbjuda integrationsstudier där språkstudierna löper parallellt med yrkesut- eller fortbildning. Se till att vuxna invandrare utan grundläggande utbildning ges möjligheter att studera också på svenska, dvs Valma på svenska också i södra Finland.

Bättre samarbete med TE-byråerna, framförallt gällande den svenska integrationsstigen. Utbilda TE-byråns personal om vilka möjligheter till utbildning och arbete som finns på svenska.

Involvera invandrare själv i utvecklingsarbetet.

Uppmana kommuner att ge invandrade barn möjlighet att välja den svenska skolan. Informera om hur undervisningen kan skötas, dvs behöver inte ske i separat grupper och på samma sätt som på finska sidan, där mängden elever är större. Involvera lärarorganisationer i arbetet.

Skapa synlighet, t ex genom föreningar som svenska. fi och artiklar i olika media.

- Det är viktigt att det finns en koordinator som har den svenskspråkiga integrationen på nationell nivå som sitt fokusområde. Dels är det viktigt ur ett intressebavakande syfte, men dels också som en bro mellan de olika regionerna. Under detta år som det funnits en svenskspråkig invandrar-koordinator, har t.ex. vårt samarbete ökat med bland annat Österbotten och Åland. Det är otroligt viktigt att det finns en person som har en helhetsbild av de svenskspråkiga integrationsstigarna - och som ser var det brister och vilka utvecklingsbehov det finns. Utan en aktör som har en helhetsbild, blir det lätt så att man uppfinner hjulet på nytt i de olika regionerna.

Tyvärr är det utopistiskt att denna tjänst skulle finansieras med offentliga medel, och därför hoppas jag att fonderna ser det stora behovet och kommer in som finansiärer.

- Sfx svenska trepartsmodell och lärdomar av projektet önskar vi att skulle spridas till eller tas i beaktande i de regioner där en yrkesinriktade integrationsstigar utvecklas.

1. Fri bildning ordnar svenska kurser
2. Eleven kan utföra två examensdelar av fem (i grundläggande examen).
3. Mentorverksamhet med utbildning om frivilligt arbete, mentorskap och interkulturell kommunikation som stöd för studierna/integrationen.

Alternativ/frågor gällande finansiering:

- 1) Hur yrkesinriktade språkkurser kan finansieras av konceptualiseringen av fri utbildning (klarnar i oktober år 2017)
- 2) Hur yrkesinriktade integrationsutbildningar upphandlas i framtiden (hur landskapsförvaltningen utformas), alternativt kan SFX trepartssamarbete kombineras med Push-utbildningar (finska:Valma) om det inte finns tillräckligt elevunderlag.
- 3) Mentor- eller tutorverksamhet på frivillig basis i samband med föreningar och skolor eller med projektfinansiering, staden, RAY, ministerier?

2. Om du vill uppge dina kontaktuppgifter går det bra att göra det här. I de rekommendationer som tas med i slutrapporten uppges vem som varit med och utarbetat den.

Antal svarande: 8

Förnamn	Efternamn	Företag / Organisation
Catharina	Von Schoultz	Borgå folkakademi
Lilian	Ivars	Kust-Österbottens samkommun, K5
Henrika	Nordin	Bildningsalliansen rf
Tina	Rehnström	Föreningen Luckan r.f.
Robert	Runeberg	Svenska social- och kommunalhögskolan
Thomas	Ingo	Kredu/ Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby
Min young	Lee	Helsingfors arbis
Jessica	Lerche	Luckan

Seminarier och möten

Seminarium

- Integration på svenska: Folkhälsan, Norrvalla (11.10)
- Hörandetillfälle om språklagens tillämpning, Justitieministeriet (17.5)
- Kotouttamisen kumppanuusohjelma (28.4)
- Kommunmarknaden: Integration på svenska- paneldiskussion (15.9)
- Kompetenscentrets utbildningsdag i Mariehamn (2-3.6) och Vasa (25-26.4)
- Suomi Arena, Björneborg (15-16.7)
- Kommunförbundens nordiska nätverksträff, Bryssel (18-19.4)
- Kulturens och civilsamhällets roll som integrationsarena 7-8.12.2016
- Fortbildning med Folkhälsan: Att möta, bemöta och inkludera (17.11), Del 1, Helsingfors
- Kotouttaminen on kumppanuutta (17.1), Helsingfors
- Fortbildning med Folkhälsan, 24.1.2017, Del 2, Helsingfors
- Welcoming Refugees, Norrköping, 25-27.1
- Monikulttuurinen työelämäseminaari, TEM, 30.1, Helsingfors
- Nordisk nätverksträff för integration, 13-14.3, Helsingfors
- Aktualitetsseminarium, Kommunförbundet 16.3
- SFX-projektets slutseminarium 3.5, Helsingfors
- Sylvia-projektets flyktingseminarium 26.4, Helsingfors
- Fortbildning med Folkhälsan: Att möta, bemöta och inkludera, 6.4, Del 3, Helsingfors
- Möte med kompetenscentret för integration (Annika Forsander), 5.4, Helsingfors
- Nordiskt integrationsseminarium, Tallinn, 31.3
- Erfarenhetstalarnas nätverksträff i Tammerfors, 19.5

Möten

- Justitieministeriet, språk- och demokratienhet (23.5)
- Kompetenscentret för integration (19.9)
- Arbets- och näringsbyrån i Nyland (3.10)
- Utbildningsstyrelsen (23.8)
- Kommunförbundets integrationsnätverk, (20.9)
- Kommunförbundets möte: De stora städernas invandrarchefer (25.5)
- Kristinestad: runda bords diskussion om svensk integration (29.8)
- Vasa: möte med Arbis, Evangeliska folkhögskolan, Vasa stads vuxensocialarbete (6.10)
- Närpes: Närpes vuxeninstitut samt invandrarkoordinator (30.8)
- Nylands svenska kulturfond (27.5)
- Nätverksmöte: Bildningsalliansen, lärare inom fria bildningen (10.5)
- Regionförvaltningsverket (Södra Finland) Livslångt lärande nätverk (20.5)
- Nätverksträff kring integrationsfrågor, Borgå stad och Borgå folkakademi (1.6)
- Esbo stads invandrarenhet (1.11)

- Svenska riksdagsgruppens sekretare och assistenter (20.11)
- Veronica Hertzberg (14.11), Helsingfors
- Nätverksträff, svensk integration (14.12) Vasa
- Rundabordsdiskussion med Esbo stad och Grankulla stad om svensk integration, 16.12, Kommunernas hus
- Scouternas referensgruppsmöte 17.12
- Finland mitt hem, möte med projektchef 29.12
- SFPs integrationsutskott (18.1)
- Helsingfors stads integrationsforskare Pasi Saukkonen, 29.1.
- Samarbetsmöte mellan Luckan, Odd Fellows Grankulla och Svenska.fi, 10.2
- SIMHE- högskolorna, 6.3
- Helsingfors stads utbildningsverk, nyanlända, 7.3.2017
- Samarbetsforum 9.3.
- Nätverksträff, svensk integration, 17.3, Helsingfors
- Workshop kring yrkes- och språkstudier inom ramen för projektet SFX, 27.4, Lärkkulla, Karis
- Samarbetsmöte mellan Helsingforsalliansen och Helsingfors svenska invandrarkoordinator
- Folktingets runda bordsdiskussion, 21.3, Helsingfors
- Möte med Migrationsinstitutets Center för Svenskfinland, 22.5, Åbo

Presentationer

- Sydkustens Landskapsförbund, förbundsmöte, 7.4, Karis
- Svensk ungdom, sommarseminarium (9.9)
- Arbets- och näringsbyrå i Nyland, fortbildning (9.9)
- Kommunförbundets kurs: Bildningsdirektörsdagarna (10.5)
- Kommunförbundets kurs: Rektorsdagarna (25.10)
- Demokratidagen på Kommunförbundet (18.10)
- Svenska delegationen, Kommunförbundet (16.3 och 25.4)
- Folktingets integrationsgrupp (13.4)
- Nätverksmöte: Utbildningsstyrelsens möte för lärare (29.9), Tammerfors
- Vanda svenska kommittén (6.4)
- Kommunförbundets nätverk: Kommunernas invandrarkoordinatorer (30.11) , Helsingfors
- Finlandssvenska kryssningen, 3-4.2
- Svenska riksdagsgruppen, 23.2.
- Kommunens sekreterare och assistenter, 5.5, Tammerfors
- Yhteinen kunta-projektets seminarie 3.6, Kyrkslätt

Brev

- Kommundirektörerna i tvåspråkiga kommuner: önskan om att tillståta kontaktpersoner för invandrarkoordinatorn
- Via Migrationsverket: brev till mottagningscentraler i tvåspråkiga kommuner om vikten att ge information om svensk integration.

Tiivistelmä

Onko kotoutumiskieli yksilön, kunnan tai valtion valinta? Integration på svenska -projektin loppuraportti

Svenska kulturfonden, Svenska folkskolans vänner ja Stiftelsen tre smeder käynnistivät yhteistyössä Kuntaliiton kanssa vuoden kestävästä Integration på svenska -kehittämishankkeen keväällä 2016. Aikaisemmissa raporteissa ja selvityksissä näkyi selvä koordinaation tarve kaksikielisten kuntien ruotsinkielisten kotoutumispolkujen kehittämisessä. Ruotsinkielisen kotoutumisen koordinaattori on työskennellyt osana Kuntaliiton ruotsinkielistä- ja kansainvälistä tiimiä ja tehnyt sektoriylittävää yhteistyötä kentällä.

Keskeisiin tavoitteisiin on kuulunut tiedottaminen ruotsinkielisen kotoutumisen mahdollisuudesta viranomaistahoille sekä maahanmuuttajille. Projektissa on tuotettu tiedotusmateriaalia ja kehitetty infopankki.fi ja kotouttaminen.fi -sivustojen sisältöä. Edunvalvonnassa koordinaattori on kehittänyt ruotsinkielisiä polkuja (lasten koulukäyntiä, aikuisten kotoutumiskoulutuksia, viranomaisten tiedottamista) mm. pyöreän pöydän -keskusteluissa ja Kuntaliiton lausunnoissa. Projektin tavoitteiden mukaisesti on kartoitettu kotoutumiskoulutuksia, valmistavia luokkia ja työpaikkoja. Lisäksi on nostettu tietoisuutta ruotsinkielisestä kotoutumisesta artikkeleiden, blogien sekä podcastien avulla ja järjestetty verkostoitumiskokouksia ja seminaareja.

Suositukses

Jatkossa tulisi suunnitelmallisemmin tiedottaa ja kehittää keskeisten viranomaistahojen tietämystä alueen ruotsinkielisistä kotoutumispoluista. Yksilöllinen kotoutumispolku ja yksilön valinta tulisi olla keskeinen asia ohjaamisessa. Samanaikaisesti tulisi vahvistaa rakenteita ja kehittää ruotsinkielisiä kotoutumiskoulutuksia ja siirtymäkoulutuksia etenkin Etelä-Suomessa. Maakuntauudistuksessa tulisi taata oikeus ruotsinkieliseen kotoutumiseen niissä maakunnissa, jossa ruotsinkielisiä kuntia. Tarvitaan seurantatutkimusta ruotsiksi kotoutuvien jatkopoluista, työllisyydestä sekä alueiden välisestä liikkuvuudesta. Jatkossa tulisi luoda paremmat mahdollisuudet yhdistää ruotsin- ja suomenkielen opiskelua osana kotoutumissuunnitelmaa. Folktingetin alaisuuteen ehdotetaan perustettavaksi ruotsinkielisen kotoutumisen valtuuskunta, joka edistää ja kehittää ruotsinkielistä kotoutumista Suomessa.

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14, 00530 Helsingfors
Tfn 09 7711
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi
www.kommunforbundet.fi

Helsingfors 2017